

Beslut

Datum
2015-06-08

Dnr (anges vid skriftväxling)
511 - 8205 - 14

Enligt sändlista

Beslut för bildande av Kroktjärnens naturreservat

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Kroktjärnen
Län: Jämtland
Kommun: Bräcke
Väggkartan: Ånge 149
Lägesbeskrivning: Cirka 10 km söder om Sörbygden i
Bräcke kommun
Centrum-koordinater: RT 90: X: 6954870 Y: 1519310
Sweref 99 TM: X: 6953300 Y: 560500
Fastigheter: Del av Bräcke Mon 1:1 och del av Bräcke
Öratjärn 1:2
Areal: 52 hektar
Förvaltare: Länsstyrelsen i Jämtlands län

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syfte	3
Beskrivning av naturreservatet	3
Områdesbeskrivning	3
Prioriterade bevarandevärden	3
Planeringsbakgrund	5
Kommunala planer	5
Naturvärdesinventeringar	5
Skäl till beslut	5
Ärendets handläggning	6
Föreskrifter	7
Avvägning mot andra intressen	9
Intresseprövning	9
Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan	9
Skötsel och förvaltning	9
Kungörelse	9
Hur man överklagar	10
Övrig information	10
Annan lagstiftning	10
Brand	10
Bilagor	11
Sändlista	12

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsas med heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, att särskilt skyddas och skötas för att bevara och ge möjlighet till utveckling av biologisk mångfald och för att tillgodose behov av områden för friluftslivet. Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn ska vara **Kroktjärnen**

Syfte

Syftet med Kroktjärnens naturreservat är att bevara, utveckla och till viss del återställa ett brandpräglat och lövrikt område med höga naturvärden.

Värdefulla företeelser, strukturer och arter som särskilt ska beaktas i skydd och förvaltning är:

- Goda ljusförhållanden för ljus-/värmegynnade vedlevande lavar och insekter på lövträd.
- Grova lövträd med skrovlig bark, grova lövträdslågor i olika nedbrytningsstadier samt de vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter som är knutna till dessa substrat.
- Naturlig hydrologi.

Värdefulla artgrupper som särskilt ska beaktas i skydd och förvaltning är:

- Vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter samt fåglar.

Syftet nås genom en ändamålsenlig lövträdegynnande skötsel i lövträdsdominerade områden och fri utveckling av våtmarker och vatten.

Vidare är syftet att naturreservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser och friluftsliv, samt ge möjlighet till vetenskaplig forskning.

Beskrivning av naturreservatet

Områdesbeskrivning

Naturreservatet är beläget cirka 12 kilometer sydost om Albacken och cirka 2 kilometer nordväst om Tivsjön. Naturreservatet utgörs

till stor del av lövskog med lövbrännekaraktär på frisk mark. Bergrunden består av diabas och jordarterna utgörs av sandig moig morän. Området har ett centralt höjdläge med sluttningar mot väst och öster och höjdläget har en toppnivå på cirka 325 meter över havet och med en lägsta punkt i anslutning till Kroktjärnen på 300 meter över havet. Utmed dessa sluttningar domineras fältskiktet av blåbärsris men ibland förekommer även inslag av lågörter. I de lägst liggande delarna framför allt längs med Kroktjärnens västra och södra sida förekommer äldre granskog med stort inslag av löv, främst asp.

Bland lövträden är det asp och björk som dominerar och aspen förekommer i mindre grupper men dessutom även rikligt fördelat inom hela området. Förmodligen är samtliga aspar tillhörande samma klon som uppkommit efter senaste brand år 1916. Här och var finns kolade stubbar från denna brand.

Sluttningarna kring höjdläget ger ett rörligt markvatten vilket gynnar tillväxt av samtliga trädslag. Frigörandet av näringsämnen efter senaste brand har även haft stor betydelse för tillväxt och förnyring.

Den självgallrade liggande veden är dock av klena dimensioner med undantag av aspen som ibland förekommer med medelgrova lågor. Även en del murkna asplågor förekommer och på en av dessa har kandelaberssvampen *Artomyces pyxidatus* hittats. På yngre lågor av asp förekommer veckticka *Antrodia pulvinascens*, platticka *Ganoderma applanatum*, barkticka *Oxyporus corticola*, hartsporing *Cerioporiopsis resinacens*, borsttagging *Gloiodon strigosus*, läderlappslav *Collema nigrescens* med flera. Bland de mer spektakulära arterna finns ett fynd av narrporing *Protomerulius Caryae* på liggande björk i området vilket i nuläget bör vara 6:e fyndet i landet.

Prioriterade bevarandevärden

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden är:

- Lövskog på frisk mark med stora förekomster av döda lövträd i olika förmultningsgrad, samt de vedlevande lavar, svampar och insekter samt fåglar som är knutna till denna livsmiljö.
- Lövrik barrskog, med stående och liggande döda träd av gran och löv i olika nedbrytningsstadier, samt de vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter samt fåglar som är knutna till denna livsmiljö.

Planeringsbakgrund

Kommunala planer

Ingående delar av naturreservatet berörs inte av kommunens översiktsplan.

Naturvärdesinventeringar

Under inventeringen av skyddsvärda skogar i Jämtlands län upptäcktes området av Länsstyrelsens handläggare 2008.

Skäl till beslut

Senare tiders omfattande skogsbruk har bidragit till en reduktion och fragmentering av viktiga livsmiljöer för skogens växt och djurliv. Uteblivna störningar som brand har även bidragit till tätare och mörkare skogar med färre lövrika successioner vilket resulterat i att viktiga nyckelelement och strukturer inte vidmakthålls eller skapas. Detta medför också att utdöenderisken för hotade och skyddsvärda arter kopplade till dessa miljöer ökar. Kroktjärnens lövbränna har kvar mycket av dessa strukturer som därför är viktiga att bevara och utveckla.

Naturreservatet utgörs huvudsakligen av naturtypen Taiga med undergruppen *Naturliga successionsstadier efter störning*. Här finns även en mindre andel av naturtypen *Medelålders till sen lövsuccesion på frisk mark* som är en prioriterad skogstyp enligt "Nationell strategi för formellt skydd av skog". Beslutet om naturreservat är ett viktigt led i uppfyllande av miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Cirka 500 meter öster om Kroktjärnens naturreservat finns ytterligare ett 43 hektar stort lövrikt område (Ottersjöberget) där Länsstyrelsen samråder med markägaren om bildande av naturreservat. Detta bidrar till en ökad funktionalitet för bägge områdena.

Skälen till att ge skogen ett formellt skydd är främst av bevarandebiologiska skäl men även för att förhindra olika former av markexploatering. Ytterligare skäl till skyddet är att kunna genomföra önskvärda skötsel- och restaureringsåtgärder för att bevara lövsuccesionens karaktär och struktur.

Val av skyddsform

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att områdets naturkvaliteter bäst kan bevaras och utvecklas genom att det får ett formellt skydd i form av naturreservat.

Ärendets handläggning

Området uppmärksammades under Länsstyrelsens inventering av skyddsvärd skog 2008 och 2010 bestämdes en reservatsgräns av Länsstyrelsens handläggare. Under år 2011 skedde flera samråd mellan Länsstyrelsen och dåvarande markägare SCA om ett uttag av gran i syfte att bibehålla områdets lövsuccession. Detta granuttag gjordes under år 2012 inom en areal på 28 hektar.

I och med att Naturvårdsverket kunde erhålla utbytesmark av Sveaskog AB år 2010 har området använts i detta byte. Naturreservatet har därefter varit ett av de områden som ingått i det så kallade ESAB-paketet (Ersättningsmark i Sverige AB) som förvaltas av Naturvårdsverket. Avtal om köp mellan Naturvårdsverket och SCA Skog AB för området blev klart under 2013. Lantmäteriets inmätning och utstakning av naturreservatets gränser slutfördes under november månad 2014.

I maj 2015 fick ägare av särskild rätt inom området, berörd kommun samt ett flertal berörda myndigheter möjlighet att yttra sig över ett förslag till beslut om naturreservat. Yttranden inkom från Jijnjevaerie sameby, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och SCA Skog AB.

SCA Skog AB anser att skrivningen om åtgärder för väghållning inklusive bilaga 3b ska ingå under reservatets föreskrifter och ej som en bilaga i beslutets skötselplan.

Länsstyrelsens kommentar: Till den nybildade fastigheten finns ett juridiskt avtal (officialservitut) om väghållning mellan Naturvårdsverket och SCA Skog AB. Vägrättigheternas omfattning finns redovisade i detalj i köpekontraktet. Länsstyrelsen anser därför att nuvarande skrivning enligt punkt e) under undantag från föreskrifterna för A och C om åtgärder för väghållning är helt tillräckligt. Däremot har Länsstyrelsen på bolagets inrådan gjort en mindre ändring under denna föreskrift för att få en tydligare skrivning. Övriga remissinstanser hade ingen erinran mot förslaget till beslut.

Föreskrifter

För att uppnå syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3, 21 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m. m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla i naturreservatet.

Föreskrifterna i A och C nedan skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för naturreservatets vård och skötsel som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna i A och C nedan ska inte heller utgöra hinder för:

- a) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),
- b) jakt,
- c) att med lättare motordrivet fordon (< 400 kg) transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin,
- d) markägare och innehavare av särskild rätt att använda terrängskoter på väl snötäckt mark i samband med tillsyn och annat nyttjande av marken (inklusive vid uttransport av fällt vilt samt
- e) åtgärder inom vägområdet inklusive siktröjningsområdet för befintliga vägar (se beslutskarta bilaga 1) i syfte att bibehålla vägens funktion, standard och bärighet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § i miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

- 1. uppföra byggnad eller annan anläggning, t ex vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro eller spång,
- 2. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
- 3. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
- 4. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
- 5. framföra motordrivet fordon i terräng på barmark,
- 6. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
- 7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder,

8. fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
9. införa för området främmande växt- eller djurart,
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringssämnen samt
11. placera ut saltstenar i anslutning till källor och fuktig-blöt mark.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

12. uppföra nya älgstomar.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser.
2. Uppsättning av informationstavlor. Anordningar utöver de som anges i skötselplanen får utföras efter överenskommelse med fastighetsägaren.
3. Undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen, biologiska och vattenkemiska undersökningar och andra naturförhållanden som ett led i uppföljningen av syfte och bevarandemål med naturreservatet. Detta kan exempelvis innebära uppsättning av insektsfällor och insamling av enstaka artexemplar.
4. Biotopvårdande skötselåtgärder som röjning, gallring och stängsling för att bibehålla områdets lövvärden och andra punktvisa biotopvårdande åtgärder i syfte att bevara hotade arter.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller insamla ägg,
2. plocka och samla in arter av olika slag med undantag för bär och matsvamp,

3. klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter,
4. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
5. elda, annat än med medhavd ved samt
6. framföra motordrivet fordon i terräng.

Avvägning mot andra intressen

Intresseprövning

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets värden och behovet att tillgodose syftet med skyddet. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer enligt 5§ förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera att beslutet om naturreservat är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens 3 och 4 kapitel samt att det är förenligt med för området gällande kommunal översiktsplan.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de bevarandemål och riktlinjer som framgår av den till förslaget hörande skötselplanen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras. Förvaltare av reservatet ska vara Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Kungörelse

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 47 § delgivningslagen (2010:1932). Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö och energidepartementet (bilaga 4).

Övrig information

Annan lagstiftning

Länsstyrelsen upplyser om att verksamheter som kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna i detta beslut, eller i andra fall, ofta förutsätter prövning enligt annan lagstiftning. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd till markavvattnings eller annan vattenverksamhet, bygglovstillstånd och dispens från terrängkörningsbestämmelser.

Efter bildandet av naturreservatet omfattas området inte av bestämmelserna i skogsvårdslagen (SFS 2014:890).

Brand

Spontana bränder kan tillåtas inom naturreservatets gränser, i enlighet med aktuell strategi för naturvårdsbränning och spontana bränder i skyddade områden, framtagna av Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Jöran Hägglund efter föredragning av naturvårdshandläggare Göran Eriksson. I den slutliga handläggningen deltog även biträdande länsråd Bengt-Åke Strömquist och biträdande enhetschef Göran Gabling.

Jöran Hägglund

Göran Eriksson

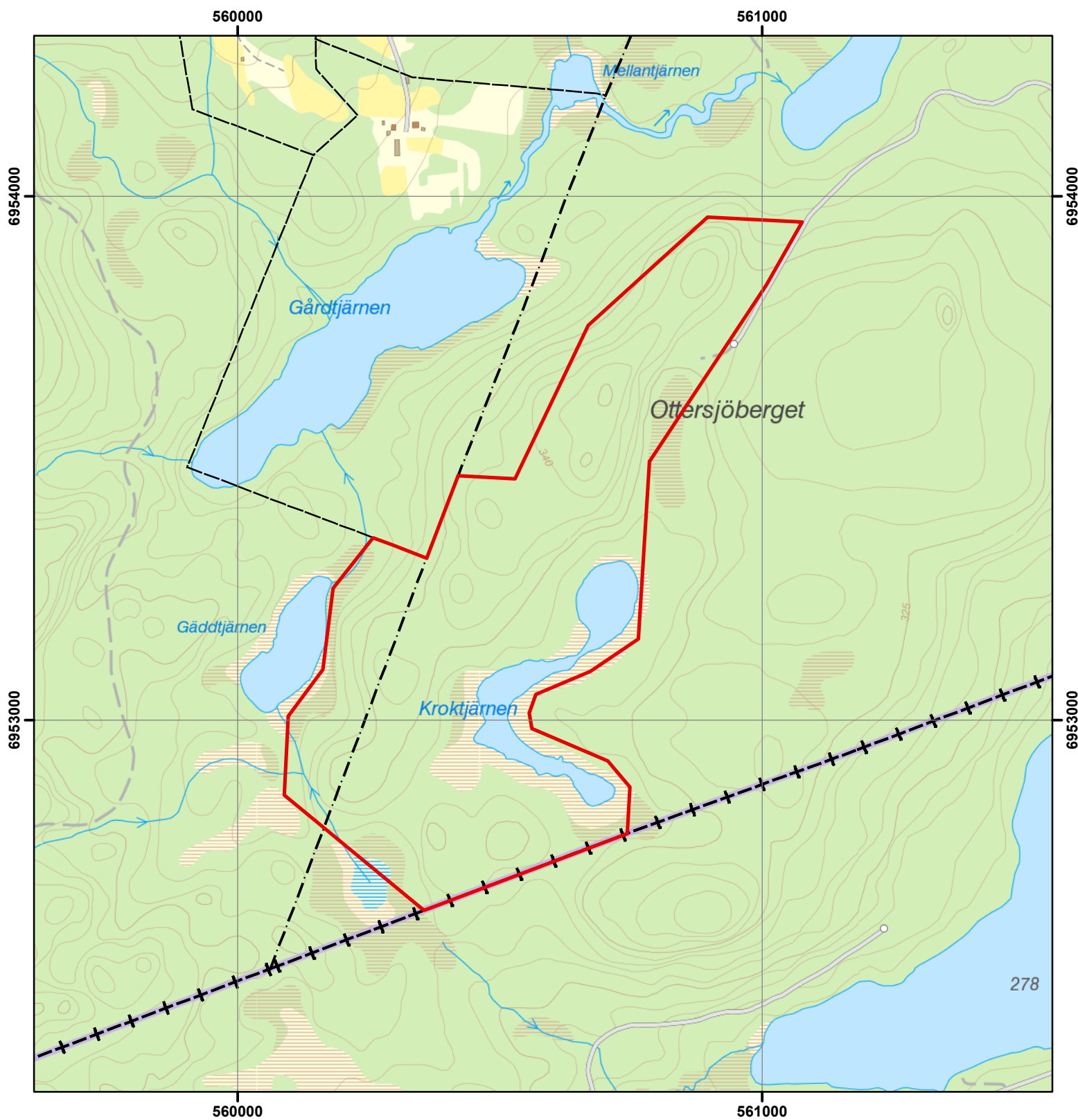
Länsstyrelsen
Jämtlands län

Bilagor

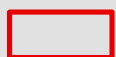
1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
- 3a. Skötselplankarta
- 3b. Underhållsrättigheter för vägar
4. Hur man överklagar

Kroktjärnens naturreservat Beslutskarta

Teckenförklaring

Naturreservatets gräns

Sweref 99 TM

0 150 300 600 Meter

Skala 1:10000

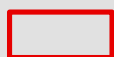

Kroktjärnens naturreservat Översiktskarta

Teckenförklaring

Naturreservatets gräns

0 1 2 4 Kilometer

Skala 1:70000

Skötselplan för Kroktjärnens naturreservat

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	2
Syfte.....	2
Beskrivning av naturreservatet	2
Administrativa data	2
Ingående naturtyper.....	2
Områdesbeskrivning	3
Prioriterade bevarandevärden	4
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP).....	4
 PLANDEL	<u>6</u>
Skötsel och förvaltning av naturreservatets natur- och kulturvärden.....	6
Skötselområde A – Lövskog, 28 hektar	6
Skötselområde B – Lövrik barrskog, myrsjöar, våtmarker med mera. 24 hektar	8
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden	9
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	9
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	9
Övriga uppgifter.....	10
Uppföljning	10
Tillsyn	10
Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	10
Källförteckning.....	11

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med Kroktjärnens naturreservat är att bevara, utveckla och till viss del återställa ett brandpräglat och lövrikt område med höga naturvärden.

Värdefulla företeelser, strukturer och arter som särskilt ska beaktas i skydd och förvaltning är:

- Goda ljusförhållanden för ljus-/värmegynnade vedlevande lavar och insekter på lövträd.
- Grova lövträd med skrovlig bark, grova lövträdslågor i olika nedbrytningsstadier samt de vedlevande lavar, mossor, svampar och insekter som är knutna till dessa substrat.
- Naturlig hydrologi.

Värdefulla artgrupper som särskilt ska beaktas i skydd och förvaltning är:

- Vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter samt fåglar.

Syftet nås genom en ändamålsenlig lövskötsel i lövdominerade områden och fri utveckling av våtmarker och vatten.

Vidare är syftet att naturreservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser och friluftsliv, samt ge möjlighet till vetenskaplig forskning.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Kroktjärnen
Län	Jämtland
Kommun	Bräcke
Fastigheter	Del av Mon 1:1 och del av Öratjärn 1:2
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket
Areal	52 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Ingående naturtyper

Naturtyper enligt KNAS ¹	Areal (ha)	Naturtyper enligt NNK ²	Areal (ha)
Tallskog	0,2	Taiga (9010)	37
Granskog	1,3	Taiga – Sumpskog (9006)	1
Barrblandskog	1,0	Skogbevuxen myr (9740)	0,5
Barrsumpskog	2,5	Öppna mossar och kärr (7140)	6,4
Lövblandad barrskog	6,7	Myrsjöar (3160)	3,5
Triviallövskog	1,1	Mindre vattendrag < 3 meter (126)	0,05
Lövsumpskog	0,2	Icke natura-skog (9900)*	0,2

Våtmark	2,4	Osäker taiga/icke natura skog (9810)*	2,4
Sumpskogsimpediment	1,1	Öppen icke – natura naturtyp (6960)	0,2
Övriga skogsimpediment	2	Obestämd skogbevuxen myr/Taiga (9843)	0,6
Övrig öppen mark	0,3		
Sjöar och vattendrag	4,2		
Ungskog inklusive hyggen	29,4		

¹ Data från "Kontinuerlig naturtypskartering i skyddade områden" (KNAS), Metria. Uttag från databas 2015-01-16

² Data från "Natura naturtypskartan (NNK), Naturvårdsverket. Kodnummer för respektive naturtyp anges inom parentes. Uttag från databas 2015-01-16.

* Icke natura-skog avser skogsområden med låg bevarandestatus och som inte uppfyller fullgoda habitat enligt EU:s habitatdirektiv Natura 2000.

Områdesbeskrivning

Naturreservatet är beläget cirka 12 kilometer sydost om Albacken och cirka 2 kilometer nordväst om Tivsjön. Bergrunden består av diabas och jordarterna utgörs av sandig moig morän. Naturreservatet utgörs till stor del av lövskog med lövbrännekaraktär på frisk mark. Området har ett centralt höjdläge med sluttningar mot väst och öster och höjdläget har en toppnivå på cirka 325 meter över havet och med en lägsta punkt i anslutning till Kroktjärnen på 300 meter över havet. Utmed dessa sluttningar domineras fältskiktet av blåbärsris men ibland förekommer även inslag av lågörter. I de lägst liggande delarna framför allt längs med Kroktjärnens västra och södra sida förekommer äldre granskog med stort inslag av löv, främst asp.

År 2011 gjordes i samråd med Länsstyrelsen ett större uttag av gran i de mest lövrikaste delarna av dåvarande markägare SCA Skog AB och de centrala delarna av naturreservatet utgörs idag till stor del nästan enbart av löv med undantag från en mindre andel spridda tallar. I det granfria området domineras lövet av asp, sälg och björk. Bland lövträden är det asp och björk som dominerar och aspen förekommer i mindre grupper men dessutom även rikligt fördelat inom hela området. Förmodligen är samtliga aspar tillhörande samma klon som uppkommit efter senaste brand år 1916. Här och var finns kolade stubbar från denna brand.

Cirka 50 procent av det levande löv som lämnades efter granuttaget 2012 är idag liggande på grund av stormen Ivar 2013. På grund av detta förekommer det idag väldiga brötar med liggande döda lövträd av asp, sälg och björk. Inte bara stormar utan även bäverns strukturomvandlande påverkan syns väl i områdets södra del, framför allt nära bäcken där grova aspar är bäverfällda.

Sluttningarna kring höjdläget ger ett rörligt markvatten vilket gynnar tillväxt av samtliga trädslag. Frigörandet av näringsämnen efter senaste brand har även haft stor betydelse för tillväxt och förnygring. Självgallringseffekten har också bidragit till körtlar med rikliga förekomster av död ved av samtliga trädslag i de lägst liggande delarna. Den självgallrade liggande veden är dock av klena dimensioner med undantag av aspen som ibland förekommer med medelgrova lågor. Även en del murkna asplågor förekommer och på en av dessa har kandelabersvampen *Artomyces pyxidatus* hittats. På yngre lågor av asp förekommer veckticka *Antrodia pulvinascens*, platticka *Ganoderma applanatum*, barkticka *Oxyporus corticola*,

hartsporing *Cerioporiopsis resinacens*, borsttagging *Gloiodon strigosus*, läderlappslev *Collema nigrescens* med flera. Bland de mer spektakulära arterna finns ett fynd av narrporing *Protomerulius Caryae* på liggande björk i området vilket i nuläget bör vara 6:e fyndet i landet.

Cirka 500 meter öster om Kroktjärnens naturreservat finns ytterligare ett 43 hektar stort lövrikt område (Ottersjöberget) där Länsstyrelsen samråder med markägaren om bildande av naturreservat.

Kulturhistoria och markanvändning

År 2011 gjordes i samråd med Länsstyrelsen ett större uttag av gran i de mest lövrikaste delarna av dåvarande markägare SCA Skog AB och de centrala delarna av naturreservatet utgörs idag till stor del nästan enbart av löv med undantag från en mindre andel spridda tallar. Naturreservatet berörs av servitut för vägar med rätt för tidigare markägare att bibehålla vägens funktion, standard och bärighet (se bilaga 3b).

Rennäring

Naturreservatet och omgivande områden är viktiga vinterbetesmarker för Raedtievaerie, Jijnjevaerie och Jovnevaeries samebyar.

Friluftsliv

Området nås lätt från befintlig väg som gränsar mot reservatets östra del.

Prioriterade bevarandevärden

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden är:

- Lövskog på frisk mark med stora förekomster av döda lövträd i olika förmultningsgrad, samt de vedlevande lavar, svampar och insekter samt fåglar som är knutna till denna livsmiljö.
- Lövrik barrskog, med stående och liggande döda träd av gran och löv i olika nedbrytningsstadier, samt de vedlevande mossor, lavar, svampar och insekter samt fåglar som är knutna till denna livsmiljö.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP)

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Inga ÅGP arter är dock kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de harmonierar med naturreservatets syfte. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland samt Åtgärdsprogram för björklevande vedskalbaggar i Norrland har dock varit ledande i framtagandet av skötselåtgärderna för detta område.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen

Åtgärdsprogram	Kommentar
Åtgärdsprogram för hotade arter	En inventering av åtgärdsprogrammets arter bör göras i

Länsstyrelsen
Jämtlands län

på asp i Norrland	reservatet
Åtgärdsprogram för björklevande vedskalbaggar i Norrland	En inventering av åtgärdsprogrammets arter bör göras i reservatet

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets natur- och kulturvärden

Naturreservatet har delats in i två skötselområden (A och B). Skötselområde A består av öppen lövskog på frisk mark. Skötselområde B utgörs av gammal lövrik granskog och bland lövträden är det asp som dominerar.

Skötselområde A – Lövskog, 28 hektar

Skötselområdet utgörs av gransanerad lövskog med rikliga mängder döda träd av asp, sälg och björk. Cirka 50 procent av lövträden är liggande efter stormen Ivar 2013.

Skötselområde A

Bevarandemål

Skötselområdet ska bestå av lövskog med varierande inslag av barrträd. Över hälften av områdets lövträd ska stå ljusöppet så att deras kronor kan utvecklas och att etableringsmöjligheterna för ljus-/värmegynnade lavar och insekter ökar. Det ska under en överskådlig framtid finnas en god ålders- och diameterspridning bland lövträden. Området ska ha en stor andel grova och gamla lövträd samt rikligt med stående och liggande döda lövträd av varierande nedbrytningsgrad. Det ska finnas rikliga förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna vedlevande svampar, lavar, insekter samt fåglar. Exempel på

sådana typiska arter är koralltaggsvamp *Hericium coralloides*, stor aspticka *Phellinus populicola*, doftticka *Haploporus odoratus*, kandelabersvamp *Artomyces pyxidatus*, veckticka *Antrodia pulvinascens*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, skrovellav *Lobaria scrobiculata*, småflikig brosklav *Ramalina sinensis*, läderlappslav *Collema nigrescens*, korallblylav *Parmeliella triptophylla*, spillkråka *Dryocopus martius* samt tretåig hackspett *Picoides tridactylus*.

Skötselåtgärder

En övergripande inventering av skötselområdets föryngring av asp och sälg utförs. Nedanstående skötselåtgärder avser mindre ytor med rikliga förekomster av asp- och sälgplantor. Här ska särskilt asp prioriteras. En inventering av arter inom åtgärdsprogrammet för hotade arter på asp i Norrland och arter inom åtgärdsprogrammet för björklevande vedskalbaggar i Norrland bör göras inom skötselområdet.

Stängslade ytor

Etapp1.

- Delområden med stort lövuppslag av asp- och sälgplantor ska stängslas in. De stängslade ytorna ska vara så fria från vuxna träd som möjligt.
- Hårt betade asp- och sälgplantor röjs ned till marknivå för att stimulera nytt rotuppslag inom de stängslade ytorna. Konkurrerande trädslag som gran, tall och övriga triviallövträd inom ytan röjs ned.
- Vuxna träd av tall, sälg, asp och björk inom ytan lämnas utan åtgärd.
- De stängslade ytorna bör begränsas till 1000 m² - 3000 m² och fördelas på flera platser inom skötselområdet där riklig föryngring av asp och sälg förekommer.
- Lägesangivelse för samtliga ytor bestäms med centrumkoordinat. Foton tas före och efter åtgärd.

Etapp 2.

- Røjning av konkurrerande trädslag inom stängslade ytor med asp och sälg. Detta gäller främst gran och tall men även övriga triviallövträd. Lämplig starttid för åtgärd är när asp och sälg har nått en betesfri höjd av 4-6 meter.
- Vid ett högt stamantal av asp och sälg inom ytan kan minst 50 % av dessa fällas. Kvar lämnas stammar med störst krona.
- Foton tas före och efter åtgärd. Därefter avlägsnas stängslet. Nyetablerad konkurrerande trädslag avvecklas kontinuerligt.

Ostängslad yta

- Avveckling av nyetablerad gran och tall ska ske med 10-års intervaller. Främst gäller detta öppna ytor fria från stormfällda träd. Bland grupper av stormfällda träd tillåts gran föryngras. Mindre trädgrupper som domineras av gran lämnas orörda.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Kod	Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Måareal (ha)
9010	Taiga - <i>naturliga successionsstadier efter störning</i>	28	28

Skötselområde B – Lövrik barrskog, myrsjöar, våtmarker med mera. 24 hektar

Skötselområdet omfattas av lövrik barrskog med ett stort inslag av lövträd (20-25 %) samt myrsjöar och våtmarker.

Bevarandemål

Skötselområdets skogsklädda delar ska bestå av urskogsartad granskog. Dessa delars struktur och sammansättning ska vara tydligt präglad av intern beståndsdynamik med stor andel gamla träd samt rikligt med torrträd och lågor av varierande nedbrytningsgrad. Det ska finnas rikliga förekomster av för naturtypen typiska arter, främst inom artgrupperna vedsvampar, mossor, lavar, insekter samt fåglar. Exempel på sådana typiska arter är stjärntagging *Asterodon ferruginosus*, rosenticka *Fomitopsis rosea*, gränsticka *Phellinus nigrolimitatus*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, garnlav *Alectoria sarmentosa* samt tretåig hackspett *Picoides tridactylus*.

Skötselområdets ingående delar av obestämda naturtyper och icke natura-skog (se tabell nedan) ska bestå av urskogsartad granskog. Ingående myrsjöar och våtmarker ska vara fria från körskador samt vara hydrologiskt intakta med undantag av naturliga förändringar.

Skötselområde B

Skötselåtgärder

I huvudsak ska området lämnas för fri utveckling. En inventering av arter inom åtgärdsprogrammet för hotade arter på asp i Norrland och arter inom åtgärdsprogrammet för björklevande vedskalbaggar i Norrland bör göras inom skötselområdet.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Kod	Naturtyp	Areal år 2015 (ha)	Målareal (ha)
9010	Taiga	9	11,8
9006	Taiga - Sumpskog	1	1
9740	Skogbevuxen myr	0,5	0,5
7140	Öppna mossar och kärr	6,4	6,4
3160	Myrsjöar	3,5	3,5
126	Mindre vattendrag < 3 meter	0,05	0,05
	Obestämd skogbevuxen myr/Taiga (9843)*	0,6	0,6
	Icke-natura skog (9900)	0,2	0
	Osäker taiga/icke natura skog (9810)	2,4	0

*Naturtypens kvalitet kommer att preciseras i kommande uppföljningsverksamhet.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Bevarandemål

I anslutning till naturreservatet ska det finnas information om naturreservatets natur- och kulturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder

- Informationstavla för naturreservatet ska sättas upp på plats enligt bilaga 3a.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1
A	Stängsling av säl- och asprika ytor	1
A	Röjning av hårt betade asp och sälplantor och konkurrerande trädslag	1
A	Inventering av arter inom åtgärdsprogrammen för hotade arter på asp och björklevande vedskalbaggar på björk	1
B	Fri utveckling	1
B	Inventering av arter inom åtgärdsprogrammen för hotade arter på asp och björklevande vedskalbaggar på björk	
Friluftsliv	Uppsättning av informationstavla	1

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Övriga uppgifter

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan och beslutas om separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Källförteckning

Tryckta källor

Naturvårdsverket 2008. Planering av naturreservat – vägledning för beskrivning, indelning och avgränsning. Naturvårdsverkets Rapport 5788.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005. Nationell strategi för formellt skydd av skog.

Naturvårdsverket 2010. Åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland. Naturvårdsverket rapport 6393.

Naturvårdsverket 2008. Åtgärdsprogram för björklevande vedskalbaggar i Norrland. Naturvårdsverket rapport 5843.

Källor på internet

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Kartvisaren över jord och berggrund i Jämtlands län www.sgu.se/produkter/kartor

Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/ Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årstidsland för Raedtievaerie, Jijnjevaerie samt Jovnevaeries samebyar.

Ej tryckta källor

Naturvårdsverket. Data från "Natura 2000 - naturtyper" (NNK), Metria

Naturvårdsverket. Data från "Kontinuerlig naturtypskartering i skyddade områden" (KNAS), Metria.

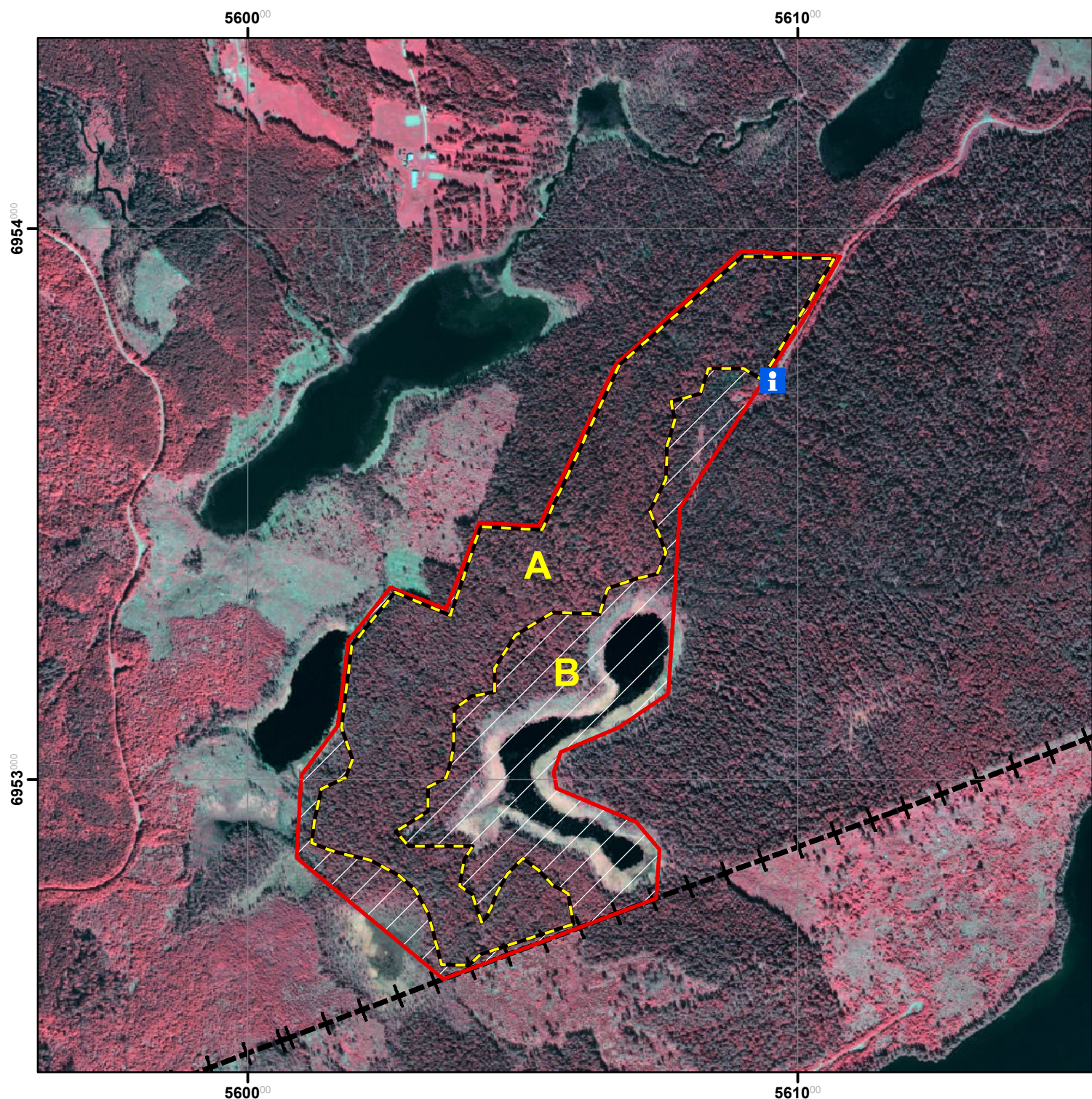
Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens naturvärdesinventeringar.

Foto: Göran Eriksson, Länsstyrelsen Jämtlands län.

Kroktjärnens naturreservat Skötselplankarta

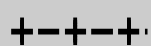
Teckenförklaring

Naturreservatets gräns

Informationstavla

Länsgräns

Skötselområden

0 100 200 400 Meter

Skala 1:10000

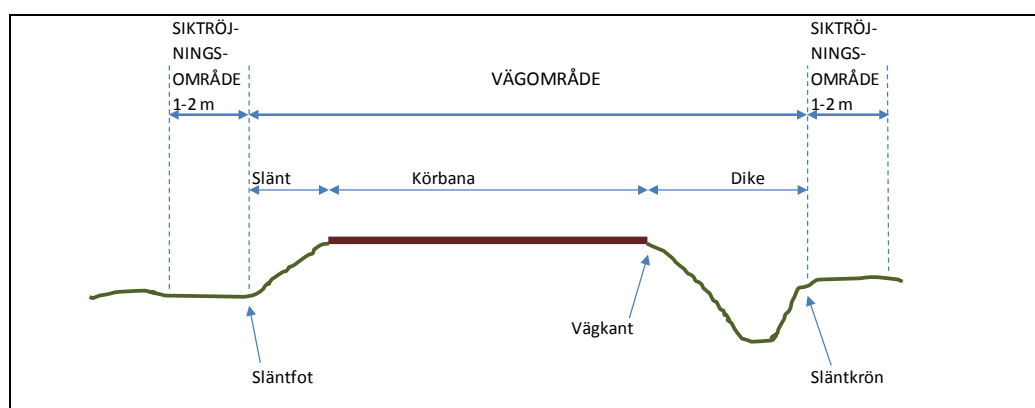

Bilaga 3b**GENERELLT UNDANTAG FÖR VÄGHÅLLNING MM**

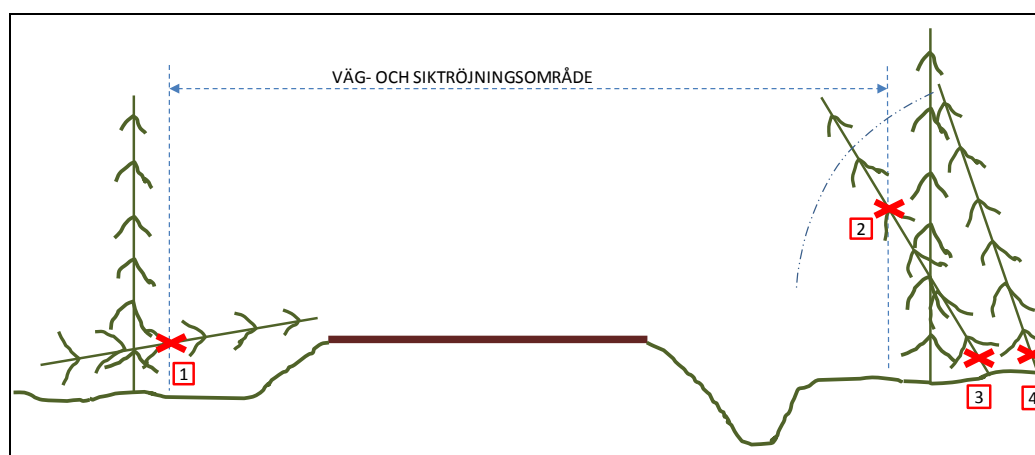
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom t ex dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det s k siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa s k farliga kanträd mm, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd mm, skall kvarlämnas i terrängen. Dock alltid utanför gräns till det s k siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, d v s i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden mm som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t ex efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Bilaga 4

F 2

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN,

Miljö- och energidepartementet

Om Ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga hos regeringen.

Det gör Ni genom att i brev

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför Ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni skall underteckna brevet, förtydliga namnteckningen och uppge adress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni vill åberopa till stöd för Er ståndpunkt så bör Ni skicka med det.

Överklagandet skall lämnas/skickas till länsstyrelsen, se adress nedan. Om inte länsstyrelsen ändrar sitt beslut kommer överklagandet och handlingarna i ärendet att skickas till regeringen.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag meddelande om beslutet var infört i ortstidning. I annat fall kan Ert överklagande inte prövas.

Om Ni behöver veta mer om hur Ni skall gå till väga, så kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefonnummer 010-2253000.

Länsstyrelsens postadress:

Länsstyrelsen i Jämtlands län
831 86 Östersund